

Hospodárska a sociálna rada
Slovenskej republiky

Bratislava 25.03.2024
Číslo záznamu: 19827/2024

Z Á Z N A M
z plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady
Slovenskej republiky konaného dňa 25.3.2024

Miesto konania: nová budova Úradu vlády SR
Prítomní: podľa prezenčnej listiny
Rokovanie viedol: Erik Tomáš, predseda Hospodárskej a sociálnej rady SR

Návrh programu:

1. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.
Predkladá: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
2. Návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
Predkladá: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
3. Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2023
Predkladá: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
4. Stratégia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci Slovenskej republiky na roky 2021 až 2027 a program jej realizácie na roky 2024 – 2027
Predkladá: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

5. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Predkladá: Ministerstvo vnútra SR

6. Návrh nariadenia vlády o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom pri práci

Predkladá: Ministerstvo zdravotníctva SR

7. Návrh nariadenia vlády, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov

Predkladá: Ministerstvo zdravotníctva SR

8. Národný program reforiem Slovenskej republiky 2024

Predkladá: Ministerstvo financií SR

9. Rôzne

- Plnenie úlohy F.8. uznesenia vlády SR č. 75 zo 6. februára 2024 – informácia (*MPSVR SR, MZVaEZ SR*)
- Informácia o situácii s predčasnými dôchodkami (*minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR*)
- Návrh termínov zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR na rok 2024
- Návrh Plánu práce Hospodárskej a sociálnej rady SR na rok 2024
- Spoločný list sociálnych partnerov - žiadosť o zriadenie pracovnej skupiny Hospodárskej a sociálnej rady SR k stavebnej legislatíve (*RÚZ, APZD, AZZZ SR, KOZ SR*)
- Návrh na posilnenie úlohy sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania pri presadzovaní a rozvoji opatrení Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 -2030 - iniciatívny a návrhový materiál (*KOZ SR*)
- Hodnotenie úrovne sociálneho dialógu na národnej úrovni a vo vybraných rezortoch (*KOZ SR*)
- Úprava podmienok národných víz pre vodičov (nariadenie vlády č. 113/2023 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín) (*APZD*)
- Informácia o stave prípravy ďalšieho konsolidačného balíčka (*RÚZ*)

Rokovanie otvoril a viedol predseda rady E. Tomáš, ktorý privítal na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady zástupcov vlády, zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov a skonštatoval, že plenárne zasadnutie je uznášaniaschopné a môže prijímať závery.

Predseda rady E. Tomáš vyzval prítomných, aby sa vyjadrili, či súhlasia s návrhom programu plenárneho zasadnutia uvedeného v pozvánke a zároveň či majú návrhy na jeho doplnenie.

Návrhy na doplnenie programu:

- avizovaný návrh podpredsedu vlády SR P. Kmeca na doplnenie programu do bodu Rôzne - *Informácia o súčasnom stave a implementácii Plánu obnovy a odolnosti*

Členovia rady sa dohodli, že materiály pod bodmi 2., 3., 4., 6., 7., návrhu programu, ku ktorým sú súhlasné stanoviská všetkých sociálnych partnerov, budú odsúhlasené na začiatku rokovania. Do záznamu budú závery k týmto bodom uvedené samostatne so súhlasným záverom.

Program rokovania s návrhom na jeho doplnenie bol schválený bez pripomienok.

K bodu 1:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Materiál uviedol predseda rady a minister práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš.

Predseda rady a minister práce sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš informoval, že návrh zákona sa prekladá v nadväznosti na odôvodnené stanovisko Európskej komisie zo dňa 26. januára 2023, ktorá namietala nesúlad slovenských vnútroštátnych opatrení s článkom 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/67/EÚ o presadzovaní smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb. Ďalej uviedol, že navrhovaná úprava spočíva v prepracovaní a doplnení ustanovení o povinnosti dodávateľa služby na území Slovenskej republiky vyplatiť mzdu, ktorá nebola vyplatená zamestnancovi zamestnávateľom, ktorý je priamym subdodávateľom dodávateľa služby a v spresnení podmienok, za ktorých dodávateľ služby môže odoprieť vyplatenie mzdy.

R. Karlubík predniesol stanovisko za AZZZ SR, uviedol, že sa stotožňujú so záverom, že pre vznik takejto subdodávateľskej zodpovednosti musia byť splnené obe podmienky súčasne a to, že dodávateľ služby nezaplatí subdodávateľovi splatný záväzok a súčasne, že dodávateľ služby mohol predvídať, že subdodávateľ nevyplatiť mzdu svojim zamestnancom, náležite si ho nepreveril. Ďalej uviedol, že návrh zákona prenáša zodpovednosť na dodávateľa vždy, ak je dodávateľ v omeškaní so splnením záväzku voči subdodávateľovi, hoci si svojho subdodávateľa dôkladne preveril a dodávateľ sa pri tomto nastavení bude musieť zaoberať aj takými žiadosťami nevyplatených zamestnancov, ktoré neboli spôsobené nezaplatením peňažného záväzku dodávateľom.

P. Kováčik, prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska predniesol stanovisko za APZD. Uviedol, že Slovenská republika už má v zákonníku práce zaužívané mechanizmy ako ochrániť zamestnancov pred nevyplatením miezd zamestnávateľom, ide o povinný odvod do garančného fondu na úhradu nevyplatených miezd, kontrolné mechanizmy inšpekcie práce, súdne konania, a preto prijatie dodatočnej ochrany pri nevyplatení miezd na iný hospodársky subjekt považuje APZD za nadbytočný. Ďalej uviedol, že návrh zákona zavádza novú zodpovednosť v sektore stavebníctva a to, že ak subdodávateľ stavebných prác nevyplatí mzdu svojim zamestnancom, povinnosť vyplatiť ich mzdu prechádza na dodávateľa služby v rozsahu minimálnej mzdy, tzv. subdodávateľská zodpovednosť, pričom dodávateľ služby sa prenesenej povinnosti môže aj zbaviť a to tak, že si už pri výbere subdodávateľa preverí, teda eliminuje riziko, že ide o subdodávateľa, ktorý svojim zamestnancom nevyplatí mzdu. Avšak podľa návrhu zákona možnosť vyvinieť sa zo zodpovednosti, ale už nebude platiť, ak dodávateľ služby bude v omeškaní so splatným zmluvným záväzkom (platbou) voči subdodávateľovi. Uviedol, že subdodávateľská zodpovednosť by nemala nikdy vzniknúť, ak si dodávateľ služby dostatočne preverí povest' subdodávateľa pred podpisom zmluvy s ním a nemala by vzniknúť ani, ak dodávateľ služby nemeškal s úhradou ceny subdodávky. Subdodávateľská zodpovednosť má zaniknúť, ak dodávateľ služby dostatočne doplatí subdodávateľovi omeškanú cenu subdodávky, a pre vznik takejto subdodávateľskej zodpovednosti musia byť splnené obe podmienky súčasne. Ako uviedol, môže však vzniknúť situácia, že povinnosť vznikne napriek tomu, že si ten vyšší dodávateľ preveril subdodávateľa a splnil všetky povinnosti. APZD navrhuje uvedené pripomienky zapracovať tak, aby nemohla vzniknúť pochybnosť o tom, či vznikla alebo nevznikla povinnosť generálnemu dodávateľovi zaplatiť mzdy zamestnancom subdodávateľa napriek tomu, že vykonal všetky svoje povinnosti vopred a riadnym spôsobom.

J. Toman, riaditeľ odboru pracovných vzťahov sekcie práce Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky reagoval, že smernica hovorí o zodpovednosti, resp. o zavedení situácie, kedy dodávateľ musí vyplatiť zamestnanca svojho subdodávateľa, ak sú splnené nejaké podmienky. Následne štát môže, nie je však povinný, ustanoviť nejaký mechanizmus vyvinenia sa, kedy dodávateľ môže v podstate to plnenie odoprieť. V rámci rôznych diskusií aj porovnaním právnych úprav napr. Českej republiky sa nastavil určitý systém, ktorý je nastavený tak, že dodávateľ môže odoprieť vyplatenie mzdy, ak pri výbere svojho subdodávateľa v podstate nemohol ani pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať, že subdodávateľ nebude zamestnancovi vyplácať mzdu. Následne bolo ustanovené, že ak dodávateľ nevyplatí subdodávateľa, tak sa nemôže odvolávať na pôvodnú náležitú starostlivosť, lebo sú to dve rozdielne skutočnosti. Nastavenie zákona tak, aby splnenie záväzku voči subdodávateľovi znamenalo automaticky možnosť odopretia vyplatenia mzdy zamestnancovi sa javí ako v rozpore so smernicou.

M. Brodzianska z KOZ SR uviedla, že o návrhu zmeny zákonníka práce rokuje KOZ SR už takmer rok a v tejto súvislosti má výhrady najmä v otázke lehoty zamestnanca, vyplatenia minimálneho mzdového nároku, aby nebol len do výšky minimálnej mzdy, ale aspoň v jej výške. KOZ SR sa zhoduje so zamestnávateľmi, ktorí poukazujú v tejto súvislosti aj na určitú administratívnu náročnosť. Zároveň uviedla, že ide o nówum a prijatie tejto novely je nutné.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) RÚZ, ZMOS, KOZ SR, SOS súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.
- B) AZZZ SR a APZD súhlasí s predloženým materiálom s pripomienkami a odporúča ho na ďalšie legislatívne konanie

K bodu 2:

Návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) KOZ SR, SOS, RÚZ, APZD, AZZZ SR, ZMOS súhlasí s predloženým materiálom a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

K bodu 3:

Informatívna správa o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania za rok 2023

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) berie predložený materiál na vedomie bez pripomienok.

K bodu 4:

Stratégia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci Slovenskej republiky na roky 2021 až 2027 a program jej realizácie na roky 2024 – 2027

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) berie predložený materiál na vedomie bez pripomienok.

K bodu 5:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Materiál uviedol štátny tajomník Ministerstva vnútra Slovenskej republiky P. Krauspe.

Štátny tajomník Ministerstva vnútra Slovenskej republiky P. Krauspe uviedol, že primárnym cieľom predloženého návrhu zákona je transpozícia smernice o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania, tzv. modrá karta. V rámci prípravy návrhu zákona sa vyšlo v ústrety viacerým požiadavkám zamestnávateľov, zmenil sa systém povoľovacieho procesu a výrazne sa skrátil čas, odkedy budú môcť cudzinci začať pracovať u zamestnávateľov na území Slovenskej republiky. Znižuje sa aj výška platového prahu v rámci mesačného príjmu vysokokvalifikovaného zamestnanca, ktorý je potrebné dosiahnuť na získanie modrej karty a rozširuje sa okruh subjektov, na ktorých sa modrá karta bude vzťahovať. Najdôležitejšou zmenou pri zamestnávaní štátnych príslušníkov tretích krajín bude možnosť začať pracovať už pred rozhodnutím o udelení povolenia na pobyt, podmienkou však bude súhlas Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a podanie žiadosti o udelenie pobytu. Ďalej uviedol, že na základe požiadavky dopravcov sa navrhuje nový dôvod na zrušenie povolenia na pobyt v prípade mobilných dopravcov, aby sa zamedzilo špekuláciám vodičov. Návrh zákona vychádza v ústrety aj podnikateľom, ktorí v čase podania žiadosti o obnovenie povolenia na prechodný pobyt nemajú z akýchkoľvek dôvodov uhradené svoje pohľadávky, na ich úhradu budú mať ešte 20 dní od podania žiadosti. V súlade so žiadúcim etablovaním odídencom do spoločnosti novela zákona umožní podať žiadosť o iný druh pobytu na policajnom útvare na území Slovenska a tiež budú môcť začať podnikáť. Návrhom zákona sa zohľadňujú odporúčania Schengenskej hodnotiacej komisie z hodnotenia Slovenskej republiky v roku 2019.

Predseda rady E. Tomáš doplnil, že vláda na dočasné obdobie do času začiatku platnosti zákona o pobyte cudzincov a zákona o službách zamestnanosti prijala nariadenia, ktorými výrazne zvyšuje národné víza pre zamestnávanie ľudí z tretích krajín v oblasti priemyslu aj dopravy.

M. Lelovský za RÚZ vyzdvihol navrhovanú zmenu a uviedol, že RÚZ v nej vidí dôrazné a významné zlepšenie podmienok pre zamestnávanie cudzincov, podarilo sa znížiť náročnosť na požadovanie dokladov, rôznych výpisov z odvodov a daní, pričom naďalej platí, že cudzinci sú pod kontrolou, či už zamestnávateľov, predpisov a úradov, je tu však ešte priestor na zrýchlenie procesov z 15 pracovných dní na 5 pracovných dní. Ďalej uviedol, že RÚZ v súvislosti so študentmi pripomienkovala, aby sa podmienka na udelenie prechodného pobytu vzhľadom na preukázanie finančného zabezpečenia nevzťahovala na zahraničných študentov, u ktorých je dosť ťažké preukázať ich finančné krytie. V súčasnosti je situácia, že je potrebné definovať, kto je oprávnený doklad o získaní vyšších odborných zručností vydať alebo potvrdiť, či to môže byť zamestnávateľ alebo nejaká tretia strana alebo iný subjekt. Informoval o probléme v prípade vodičov, ktorí získajú povolenie na prácu a neskôr odídu pracovať do zahraničia.

M. Uhlerová za KOZ SR uviedla, že KOZ SR zásadne nesúhlasí s navýšením podielu štátnych príslušníkov z tretích krajín z celkového počtu zamestnancov u zamestnávateľa a požaduje ponechanie pôvodnej hodnoty podielu na úrovni 30 % z dôvodu, že KOZ SR už v roku 2018 identifikovala, že narastajúci počet cudzincov a agentúrnych zamestnancov mal negatívny vplyv na sociálny dialóg, pracovné podmienky a najmä kolektívne vyjednávanie. Ďalej uviedla, že napriek tomu, že formálne sa vzťahujú a uplatňujú všetky legislatívne opatrenia, mzdové

opatrenia na týchto zamestnancov, vždy sa aj cez samotné agentúry dočasného zamestnávania tieto opatrenia istým spôsobom deformujú. KOZ SR považuje agentúry dočasného zamestnávania za výrazný prekarizačný a deformujúci prvok na trhu práce, majú negatívny vplyv na samotný trh práce a samotné pracovné podmienky kolektívneho vyjednávania viesť sociálny dialóg. M. Uhlerová uviedla, že v rámci nedávno prijatých zmien vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných zamestnaniach v oblasti priemyslu, sa za zamestnávateľa považuje aj agentúra dočasného zamestnávania, ak ide o dočasné pridelenie štátneho príslušníka tretej krajiny. KOZ SR všetky tieto úpravy vníma negatívne, keďže eviduje zhoršené postavenie agentúrnych zamestnancov na slovenskom pracovnom trhu oproti kmeňovým zamestnancom, a v kombinácii agentúrnych zamestnancov, štátnych príslušníkov tretích krajín a zároveň zvýšenia ich podielu z celkového počtu zamestnancov v pracovnom pomere, sa výrazne znižuje schopnosť organizovať a hájiť kolektívne práva takýchto zamestnancov. Zároveň uviedla, že KOZ SR požaduje, aby podmienkou pre zamestnanie zamestnanca z tretej krajiny bola existencia kolektívnej zmluvy u zamestnávateľa.

Štátny tajomník Ministerstva financií Slovenskej republiky R. Majerský reagoval, ministerstvo financií je v komunikácii s rezortmi, ktorých sa daná problematika týka a sú pripravení po zdôvodnení potreby finančných prostriedkov na uľahčenie práce a zrýchlenie procesu reagovať.

P. Kriška, riaditeľ odboru bezpečnostnej legislatívy sekcie legislatívy a právnych služieb Ministerstva vnútra SR k pripomienkam súvisiacim s rezortom ministerstva vnútra uviedol, že v súvislosti s preukazovaním finančných prostriedkov dochádza iba k zmene spôsobu preukazovania výpočtu dostatočnosti finančných prostriedkov a to aj pre zahraničných študentov a poukázal, že tento spôsob bol ustanovený na základe zásadnej pripomienky Slovenskej bankovej asociácie, ktorú zastrešuje RÚZ. Ďalej uviedol, že po pripomienkovom konaní na základe autodopravcov bolo vložené ustanovenie, že preukazovanie činnosti na území Slovenskej republiky v prípade mobilného zamestnanca dopravy sa podmienka považuje za splnenú iba vtedy, ak štátny príslušník tretej krajiny vykonáva účel prechodného pobytu vozidlom, resp. dopravným prostriedkom, ktorým disponuje jeho zamestnávateľ so sídlom na území Slovenskej republiky. V súvislosti so skrátením lehoty z 15 na 5 dní, uviedol, že sa radikálne viacnásobne znížilo obdobie, odkedy môže byť štátny príslušník z tretej krajiny zamestnaný u slovenského zamestnávateľa, a to z 80-90 dní, na 15 dní.

K. Lanáková, riaditeľka odboru politiky trhu práce Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, potvrdila, že v súvislosti so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín sa pristúpilo k inej alternatíve a to, že takýto príslušník už môže pracovať na základe potvrdenia vydaného úradom práce a podanou kompletnou žiadosťou o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania na cudzineckú políciu. Lehota na vydanie potvrdenia bude maximálne 15 pracovných dní a pri nedostatkových profesiách ide v zásade iba o kontrolu podmienok hlavne vo vzťahu k zamestnávateľovi, ktoré definuje zákon. Vo veci predkladania dokladov o vyšších odborných zručnostiach uviedla, že rovnako došlo v rámci rozporových konaní k úprave tým, že štátny príslušník tretej krajiny, čo sa týka modrých kariet, môže tieto vyššie odborné zručnosti preukázať akýmkoľvek dokladom, nakoľko ani smernica bližším spôsobom

nedefinuje ako. Zároveň však aj zamestnávateľ bude povinný predložiť vyhlásenie o preverení vyšších odborných zručností tohto príslušníka. V rámci interného usmernenia pre úrady práce bude snaha o zadefinovanie rôznych typov dokladov na tento účel, ktoré môžu byť dopĺňané na základe príkladov aplikačnej praxe. V súvislosti s pripomienkou KOZ SR uviedla, že limit 30 % bol stanovený pre zrýchlený postup pre udeľovanie prechodných pobytov na účel zamestnania (do 30 dní) na základe zoznamu nedostatkových profesií, ktorý sa na štvrtročnej báze stanovuje od roku 2019 (v zmysle Stratégie pracovnej mobility cudzincov z roku 2018). Tento percentuálny podiel sa vzťahuje len na nedostatkové profesie a na zrýchlený postup, ktorý doposiaľ pre tieto profesie zoznamu funguje. Ďalej uviedla, že rovnako aj agentúry dočasného zamestnávania nemôžu vo všeobecnosti prideľovať príslušníkov z tretích krajín. Výnimku majú len pri nedostatkových profesiách a pri národných vízach podľa konkrétneho nariadenia vlády. K. Lanáková upozornila, že v súvislosti s požiadavkou doplnenia podmienky pre zamestnávateľa, že musí mať kolektívnu zmluvu, podmienky zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín pre niektoré kategórie, ako sú napr. vysokokvalifikovaní zamestnanci, sezónni zamestnanci, vnútropodnikový presun a podobne, sú upravené aj jednotlivými smernicami Európskej únie, a pokiaľ tieto smernice neupravujú uvedenú podmienku a táto podmienka by bola zadefinovaná pre zamestnávateľa, mohlo by to byť v rozpore so smernicou.

R. Machunka uviedol, že AZZZ SR zásadne nesúhlasí s podmienkou KOZ SR vo veci kolektívnych zmlúv, pretože niekde nepôsobia odbory, ale funguje zamestnanecká rada a spraviť kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa alebo aj podnikovú je na dobrovoľnej báze. AZZZ SR považuje navrhovanú podmienku za nenáležitú a nevykonateľnú. Ďalej uviedol, že navýšenie podielu na 45 % je potrebné a vzhľadom na zhoršujúci sa demografický vývoj bude potrebné stále viac zamestnávať zahraničných pracovníkov.

M. Benedeková z KOZ SR uviedla, že zamestnávanie cudzincov v Slovenskej republike by malo byť považované za dočasné riešenie, je potrebné venovať sa slovenským zamestnancom, je potrebné zlepšovať pracovné prostredie na Slovensku, aby slovenskí zamestnanci neboli nútení odchádzať do zahraničia, taktiež mladí ľudia, ktorí ukončia svoje vzdelávanie na Slovensku, aby rovnako neodchádzali preč. Informovala, že pracovné prostredie na Slovensku patrí medzi jedno z najhorších v rámci Európskej únie. Upozornila, že počet cudzincov z tretích krajín pracujúcich v automobilovom a strojárskom priemysle výrazne presiahol hranicu 30 % a prejavilo sa to na zhoršenej kvalite zamestnaneckého prostredia, na kvalite medzil'udských vzťahov ale aj na produktivite práce, nakoľko cudzinci nepoznajú slovenský jazyk alebo ho poznajú veľmi málo, nepoznajú právne prostredie, právne nároky, svoje práva a povinnosti, majú iné pracovné návyky, inú kultúru, odmietajú vykonávať niektoré druhy práce, pričom prácu musia následne vykonať slovenskí zamestnanci. Uviedla, že aj preto je tu zvýšené riziko destabilizácie pracovného prostredia a jeho ďalšieho zhoršovania sa. Zo strany KOZ SR vyplynula požiadavka, aby naozaj bolo umožnené zamestnávať cudzincov iba tam, kde sú kolektívne zmluvy alebo zabezpečiť nejakú inú formu ochrany, aby títo zamestnanci, ktorí naozaj nepoznajú jazyk, svoje práva a povinnosti mohli byť nejakým spôsobom chránení.

M. Lelovský uviedol, že vzhľadom k vysvetleniu ohľadne vodičov, RÚZ sťahuje svoju pripomienku. Poznamenal, že čo sa týka vykonávania dohľadu nad nelegálnou prácou

a rôznymi obmedzeniami, na to existuje množstvo úradov, predpisov a zákonov, a odborári by mali rovnako podať pomocnú ruku prichádzajúcim zamestnancom, ako potenciálnemu členovi vo forme poskytnutia ponuky jazykového kurzu, pomoci pri pracovno-právnej legislatíve. RÚZ podporuje dodržiavanie všetkých potrebných predpisov a prispôsobenie podmienok na to, aby tu zamestnanci zostávali, je to ich primárnou snahou.

Predseda rady E. Tomáš doplnil, že prioritou je zamestnávanie slovenských občanov a cez legislatívu zlepšovanie pracovno-právnych podmienok zamestnancov, a aj preto je tu snaha čo najefektívnejšie využiť Európsky sociálny fond. Za ministerstvo práce boli predstavené veľké projekty, či už ide o finančné stimuly pre zamestnanosť alebo pre zamestnanie alebo zručnosti pre trh práce, a avizoval aj ďalšie programy pre mladých ľudí, napr. právo na prvé zamestnanie, kde pôjde o príspevok pre zamestnávateľov, aby zamestnávali mladých ľudí, aby neodchádzali do zahraničia. Upozornil, že na druhej strane je potrebné vnímať realitu, kde máme vyše 80 000 voľných pracovných miest a nedostatok pracovnej sily na Slovensku a preto prichádza aj k zjednodušeniu legislatívy vo veci zamestnávania ľudí z tretích krajín.

M. Kiraľvarga z RÚZ navrhol vytvorenie pracovnej skupiny, kde by sa pomocou zástupcov zo všetkých strán sociálnych partnerov vytvoril ucelený obraz „high level“, aby došlo k zefektívneniu a zjednodušeniu procesu.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) APZD, AZZZ SR, ZMOS, SOS, RÚZ súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.**
- B) KOZ SR súhlasí s predloženým materiálom s pripomienkami a odporúča ho na ďalšie legislatívne konanie**

K bodu 6:

Návrh nariadenia vlády o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym faktorom, mutagénnym faktorom alebo reprodukčne toxickým faktorom pri práci

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) KOZ SR, SOS, RÚZ, APZD, AZZZ SR, ZMOS súhlasí s predloženým materiálom a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.**

K bodu 7:

Návrh nariadenia vlády, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) KOZ SR, SOS, RÚZ, APZD, AZZZ SR, ZMOS súhlasí s predloženým materiálom a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

K bodu 8:

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2024

Materiál uviedol štátny tajomník Ministerstva financií Slovenskej republiky R. Majerský.

Štátny tajomník Ministerstva financií Slovenskej republiky R. Majerský uviedol, že ide o štandardný materiál, ktorý sa predkladá na rokovanie rady každý rok a obsahuje viaceré reformy v rôznych oblastiach a vychádza predovšetkým zo špecifických odporúčaní Rady Európskej únie pre Slovensko a z reforiem, ktoré sú zadefinované v Pláne obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že sa prechádza k istým zmenám a reforme fiškálnych pravidiel v rámci Európskej únie, tento Národný program reforiem a Program stability bude v budúcnosti nahradený tzv. strednodobým fiškálno-štrukturálnym plánom.

R. Karlubík uviedol, že AZZZ SR nemôže zaujať stanovisko k materiálu, ktorý je ešte v prebiehajúcom medzirezortnom pripomienkovom konaní.

V rámci nasledovnej diskusie sa k stanovisku AZZZ SR pripojili aj ostatní sociálni partneri s tým, že materiál je potrebné opätovne predložiť na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky až po ukončení medzirezortného pripomienkového konania.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) materiál bude opätovne predložený na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR až po ukončení medzirezortného pripomienkového konania

k bodu Rôzne

- Plnenie úlohy F.8. uznesenia vlády SR č. 75 zo 6. februára 2024 – informácia
(MZVaEZ SR)

P. Lysina, riaditeľ odboru právneho štátu, základných hodnôt a práva Európskej únie informoval o plánovanom a aktuálne prebiehajúcim procese prípravy nového mechanizmu k tvorbe stanovísk k pozičným dokumentom Európskej únie. Zmena bude prebiehať dvojkoľovo, snahou je posilniť involvovanie sociálnych partnerov do príprav pozičných dokumentov, čo sa premietne do troch oblastí. Prvou oblasťou bude posilnenie úlohy sociálnych partnerov v rámci rezortných koordinačných skupín, druhou oblasťou bude monitorovanie týchto pozičných dokumentov, ich prípravy cestou slov-lexovej platformy a treťou oblasťou je ambícia dať záväzok jednotlivým rezortom v rámci medzirezortného pripomienkového konania úzko spolupracovať so sociálnymi partnermi a ich pozičné dokumenty alebo pripomienky v maximálne možnej miere zohľadňovať.

➤ **Informácia o situácii s predčasnými dôchodkami**
(minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR)

Predseda rady a minister práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš informoval, že z údajov Sociálnej poisťovne vyplýva, že k 29. februáru 2024 bolo za obdobie január 2023 až február 2024 priznaných približne 29,6 tisíc predčasných dôchodkov. V porovnaní s rokom 2022 bolo v roku 2023 priznaných viac o približne 17 tisíc dôchodkov, čo predstavuje nárast o približne 135 %, a ďalších približne 7,3 tisíc žiadostí je aktuálne spracovávaných a posudzovaných. V januári a februári 2024 sa počet žiadostí o predčasný starobný dôchodok nevyvíja dlhodobému priemeru a dosahuje približne úroveň pred rokom 2023. Zároveň uviedol, že situácia na trhu práce a v oblasti priznávania predčasných starobných dôchodkov je toho času stabilizovaná, koncom roka 2024 je možné s vysokou pravdepodobnosťou očakávať opäť zvýšený nápor na odchod do predčasného starobného dôchodku, ktorý bude súvisieť s očakávaným makroekonomickým vývojom a výhodnosťou odchodu do predčasného starobného dôchodku koncom roka 2024 v porovnaní s odchodmi do dôchodku začiatkom roka 2025.

➤ **Návrh termínov zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky na rok 2024**

Predseda rady E. Tomáš predniesol návrh termínov zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR na rok 2024.

Záver:

Rada schvaľuje termíny zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR na rok 2024.

➤ **Návrh Plánu práce Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky na rok 2024**

Predseda rady E. Tomáš predniesol návrh Plánu práce Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky na rok 2024.

Záver:

Rada schvaľuje Plán práce Hospodárskej a sociálnej rady SR na rok 2024.

- **Spoločný list sociálnych partnerov - žiadosť o zriadenie pracovnej skupiny Hospodárskej a sociálnej rady SR k stavebnej legislatíve**
(RÚZ, APZD, AZZZ SR, KOZ SR)

Predseda rady E. Tomáš uviedol, že spoločný list sociálnych partnerov bol 5. januára 2024 odstúpený príslušnému úradu, ktorým je Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR.

M. Kiraľvarga za RÚZ vzniesol požiadavku na vytvorenie pracovnej skupiny k téme stavebnej legislatívy na úrovni Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky.

Predseda rady reagoval, je potrebné počkať na odpoveď Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.

- **Návrh na posilnenie úlohy sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania pri presadzovaní a rozvoji opatrení Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 -2030 - iniciatívny a návrhový materiál** *(KOZ SR)*

M. Uhlerová za KOZ SR informovala, že ide o iniciatívny materiál, ktorý je smerovaný k zástupcom zamestnávateľov, ale aj k vláde, hlavne Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny. Prostredníctvom Národného programu aktívneho starnutia bola KOZ SR poverená ako gestor úlohy spracovať Analýzu možností a následnej aplikácie minimálneho rozsahu nevyhnutne aplikovaných zásad vekového manažmentu do praxe, zhodnotenie možností uplatnenia zásad v kolektívnom vyjednávaní a výstupom tejto úlohy je predmetný návrh. Jedným zo zásadných výstupov analýzy, ktoré KOZ SR robila aj v rámci Národného projektu - Podpora kvality sociálneho dialógu, je aj potreba posilnenia významu sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania pri aplikácii opatrení Národného programu aktívneho starnutia. M. Uhlerová uviedla, že KOZ SR v tomto materiáli istým spôsobom navrhuje oblasti a sumár opatrení a nástrojov, akým spôsobom prispôbovať, alebo akým spôsobom implementovať do sociálneho dialógu a do kolektívneho vyjednávania možnosti prispôbovania pracovného prostredia a sveta práce, práve starnutiu populácie a tým pádom aj starnutiu pracovnej sily. Ďalej uviedla, že je naozaj dôležité stotožniť sa s problémom implementácie a skvalitňovania sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania o problematiku vekového manažmentu a prispôbenie pracovného prostredia otázkam, problému starnutia populácie a starnutia pracovnej sily.

S. Obrotková, zástupkyňa riadiacej štruktúry pre implementáciu Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 až 2030 k uvedenému bodu uviedla, že riadiaca štruktúra v rámci predloženého návrhu identifikovala niekoľko úloh s možným presahom na vecnú pôsobnosť riadiacej štruktúry národného programu.

M. Lelovský za RÚZ uviedol, že zamestnávateľia niekoľkokrát prejavili záujem venovať sa problematike aktívneho starnutia, a bude na to priestor aj v Aliancii sektorových rád, kde sa zaoberajú napr. projektami digitálnej zručnosti seniorov.

➤ **Hodnotenie úrovne sociálneho dialógu na národnej úrovni a vo vybraných rezortoch (KOZ SR)**

M. Uhlerová za KOZ SR uviedla, že predsedu rady a ministra práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáša považuje za sprostredkovateľa sociálneho dialógu, a úroveň sociálneho dialógu sa meria obsahom a do akej miery sa rešpektujú názory sociálnych partnerov, ktoré sa potom pretavujú do sociálnych politík a do samotnej realizácie. M. Uhlerová uviedla, že reflexia ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny napr. na požiadavku stretnúť sa, prerokovať nejaké otázky je naozaj vysoká, a tu ten dialóg funguje. Na druhej strane je zo strany KOZ SR a zo strany zamestnávateľov otázka, aká pozícia je pozícia splnomocnenca vlády pre sociálny dialóg a čo je jeho úlohou. A ak je táto pozícia dizajnovaná aj na iných aktérov spoločnosti, ktoré majú prívlastok sociálne alebo reprezentujú isté sociálne skupiny, tak to už nie je sociálny dialóg. M. Uhlerová uviedla, že je možnosť etablovania regionálneho sociálneho dialógu a táto otázka sa otvorila aj na rokovaní Aliancie sektorových rád. KOZ SR považuje Alianciu sektorových rád za ideálnu platformu aj na to, aby o regionálnom sociálnom dialógu nebolo len hovorené, ale, aby bol aj inštitucionalizovaný v jednotlivých regiónoch za účelom riešenia problémov regionálneho charakteru a za účelom riešenia problémov. Informovala, že pri jednotlivých vyšších územných celkoch alebo samosprávnych krajoch fungujú tzv. rady partnerstva práve z titulu realizácie projektov čerpania prostriedkov z eurofondov a z plánu obnovy. Za ďalšiu formu sociálneho dialógu KOZ SR považuje sektorový odvetvový sociálny dialóg, kde došlo v rámci diskusie k zhode, že v niektorých sektoroch je značne zanedbaný, resp. nie je vedený na takej kvalitatívnej úrovni, aká bola predstava.

V. Faič, splnomocnenec pre sociálny dialóg informoval prítomných, že cieľom pozície splnomocnenca by nemalo byť nahrádzať tripartitu, ale naopak, mal by sa venovať tomu, čo je akosi nad rámec tripartity, mal by vťahovať do procesu všetky ostatné, či už vedecké inštitúcie, Slovenskú akadémiu vied, rektorskú konferenciu, profesné komory, ale aj cirkvi. Uviedol, že aby mohla takáto činnosť byť a poskytovať výstupy vláde, aj akým spôsobom sú jednotlivé skupiny v činnosti spoločnosti vťahované do procesu príprav jednotlivých politík a najmä jej realizáciu, aby vláda, k tým partnerom pre aktérov sociálneho dialógu nadrezortného charakteru mala isté požiadavky, aby z toho vzišli aj nejaké zámery. Konkrétnym zámerom je, aby sa vytvorilo niečo, čo v minulosti fungovalo ako Rada solidarity a rozvoja s tým, že by to bola akási stála konferencia sociálneho dialógu.

R. Karlubík za AZZZ SR uviedol, aby pri návrhoch zákonov, ktoré majú dopad na podnikateľské prostredie boli dodržiavané postupy tak, že po medzirezortnom pripomienkovom konaní a realizácii rozporových konaní, boli tieto návrhy zákonov ešte pred ich predložením na vládu, predmetom rokovania Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky. Zároveň uviedol, že niekedy je možné akceptovať aj výnimku z uvedeného postupu,

ale malo by to byť po predchádzajúcej dohode. Upozornil, aby sa nestalo ako napr. teraz pri novele zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii sieťových odvetví, že po rozporovom konaní zostalo veľa pripomienok v rozpore a takýto návrh zákona bol bez prerokovania v Hospodárskej a sociálnej rade SR predložený na vládu SR, ktorá ho schválila aj s bodmi, ktoré neboli predmetom medzirezortného pripomienkového konania, ako aj v znení kde boli na rozporovom konaní čiastočne akceptované pripomienky, ale do návrhu zákona neboli zapracované. R. Karlubík uviedol, že rozumie tomu, že niekedy je možné akceptovať aj výnimku z uvedeného postupu, ale malo by to byť po predchádzajúcej dohode. Ďalej uviedol, že AZZZ SR pošle list štátnemu tajomníkovi Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky krátky list, kde uvedie výhrady, ktoré k uvedenému postupu ako aj návrhu predmetného zákona majú.

V. Szabová z KOZ SR informovala, že na úrovni odborového zväzu drevo, lesy, voda a Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, lesného hospodárstva a osobitného štátneho podniku Hydromeliorácie zatiaľ žiadny sociálny dialóg neprebehol. Ďalej uviedla, že s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky bol nadviazaný sociálny dialóg na úrovni štátneho tajomníka, s ktorým si na stretnutí identifikovali základné oblasti, akými je potreba systémových zmien, nedostatok pracovnej sily a v súvislosti so školami, ktoré má KOZ SR v gescii, aj nezáujem o štúdium vodár, poľnohospodár.

Štátny tajomník Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky R. M. Kaliňák uviedol, že bol schválený štatút Rady vlády pre regionálny rozvoj, ambíciou je mať stretnutia na dvojmesačnej báze a to tak, že štatút Rady vlády pre regionálny rozvoj umožňuje a otvára členstvo tým subjektom okrem štátu, ktoré pôsobia v Aliancii sektorových rád. Ďalej uviedol, že Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky očakáva, že takto sa bude vedieť pripraviť na mnohé veci, ktoré ich čakajú, ako napr. revízia eurofondov, stanovenie nových priorít, definovanie ich pozície pre ďalšie programové obdobie. S podnikateľmi sa rieši fond spravodlivej transformácie a plánovaná je veľká inventúra dnešného personálneho nastavenia projektov a Rady partnerstva na krajskej, či regionálnej úrovni. Uviedol, že Rada vlády pre regionálny rozvoj bude o tom, aby sociálny dialóg bol rozšírený na regionálnu úroveň, aby ich partnerom mohli byť všetci tí, ktorí majú aktívne zastúpenie aj v Aliancii sektorových rád.

➤ **Úprava podmienok národných víz pre vodičov (nariadenie vlády č. 113/2023 Z. z. o záujme Slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín) (APZD)**

A. Beljajev uviedol, že APZD navrhuje upraviť dve veci. Jednou je, aby sa skrátilo obdobie povinného usadenia zamestnávateľa na území Slovenskej republiky z desiatich na tri roky, minimálne v oblasti autobusovej a mestskej autobusovej dopravy. Uviedol, že napr. ARRIVA, ktorá dnes prevádzkuje autobusovú dopravu nie je schopná urobiť tie zmeny v národných vízach vzhľadom k tomu, že nie je usadená na území Slovenskej republiky viac ako desať rokov. Druhá vec je, aby sa skrátilo obdobie, počas ktorého nesmie byť majiteľ personálne ani majetkovo prepojený so zahraničnou osobou z desiatich na tri roky. Uviedol, že tieto podmienky pre autobusovú prepravu sú nastavené prísne a v praxi ich spĺňa minimálne

množstvo dopravcov. Sú overené slovenské firmy, ktoré pôsobia na trhu napr. sedem rokov ale majú de facto odopretý prístup k národným vízam. Ďalej uviedol, že čo sa týka tachografových kariet, tak podľa nariadenia Európskej únie môže byť tachografová karta daná iba osobe, ktorá sa v krajine svojho pobytu zdržiava viac ako 183 dní a okrem toho musí mať kvalifikačnú kartu vodiča, ktorá sa vybavuje v priemere zhruba dva mesiace. Zamestnanec bez tachografovej karty, ak nemá inú, nemôže vykonávať prácu vodiča kamiónu, a ak nájdú vodiča bez tachografovej karty nemôžu ho šesť mesiacov pustiť za volant.

D. Lehocká, poradkyňa ministra práce sociálnych vecí a rodiny uviedla, že návrhy APZD boli diskutované. O usadenosti je ochota diskutovať, ale je potrebný konsenzus všetkých relevantných partnerov. K otázkam tachografov a ostatným podmienkam, ktoré musia spĺňať vodiči je potrebné to primárne diskutovať cez ministerstvo dopravy.

K. Lanáková, riaditeľka odboru politiky trhu práce Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky uviedla, že pripomienky APZD boli prednesené aj na rokovaní nadrezortnej pracovnej skupiny pre koordináciu zamestnávania príslušníkov tretích krajín na úrade vlády. Otázky ohľadom tachografov a takisto podmienok pre zamestnávateľov (dopracov) je potrebné to diskutovať primárne na ministerstve dopravy. Ďalej uviedla, že čo sa týka tohto nariadenia, rezort práce do celého tohto procesu nevstupuje, je v zásade medzi ministerstvom dopravy, ktorí preverujú podmienky dopravcu a medzi ministerstvom vnútra a ministerstvom zahraničných vecí ohľadom udeľovania národných víz.

A. Beljajev uviedol, že prebehla diskusia s ČESMAD Slovakia (Združenie cestných dopravcov Slovenskej republiky), ktorý súhlasil s tým, aby sa minimálne pri tých autobusoch a prímestskej doprave, tá doba povinného usadenia sa zamestnávateľ a znížila z desať na tri roky.

P. Piešťanský zástupca ČESMAD Slovakia uviedol, že majú národné víza ako prví a majú ich už niekoľko rokov a zistili, že nadnárodné spoločnosti vyvážajú cez národné víza vodičov do zahraničia, preto je tam podmienka usadenia na tých desať rokov, čiže čo sa týka autobusov, tak tam sú ochotní súhlasiť, pretože to sú firmy, ktoré sú síce zahraničné, ale stále vykonávajú prepravy v rámci Slovenska, tým pádom nemá zmysel aby boli blokové, čiže s tým súhlasia.

Predseda rady uviedol, že pri orgáne zboru poradcov predsedu vlády SR už pôsobí pracovná skupina, práve pre tematiku národných víz a jej predsedom je J. Rybanský.

➤ **Informácia o stave prípravy ďalšieho konsolidačného balíčka (RÚZ)**

Štátny tajomník Ministerstva financií Slovenskej republiky R. Majerský uviedol, že na konsolidačnom balíčku sa pracuje a s prvými konsolidačnými opatreniami príde ministerstvo financií pravdepodobne v Programe stability, ktorý bude predložený na rokovanie vlády do konca apríla 2024.

➤ **Informácia o súčasnom stave a implementácii Plánu obnovy a odolnosti**

Štátna tajomníčka podpredsedu vlády pre Plán obnovy a odolnosti a využívanie eurofondov A. Sabelová informovala o aktuálnych otázkach súvisiacich so stavom plnenia Plánu obnovy a odolnosti, kde Slovensko je v stave pozastavenia štvrtej žiadosti o platbu. Ďalej uviedla, že čo sa týka širšieho kontextu Plánu obnovy a odolnosti, Slovensko má ambíciu podať piatu žiadosť o platbu na konci roka 2024 a súčasne bola uskutočnená revízia stavu plnenia. Skonštatovala, že stav prípravy investičných projektov na väčšine rezortov bol žalostný a mnohé projekty sú vo výraznom omeškaní. V závere zdôvodnila, prečo Slovensko nie je schopné ísť do zásadnej cielenej revízie, mechanizmus revízie je veľmi obmedzený.

Záver

Rada berie prednesené informácie na vedomie.

Predseda rady E. Tomáš poďakoval všetkým prítomným za účasť.

za vládu
Erik T O M Á Š
predseda rady

za zástupcov zamestnancov
Monika U H L E R O V A
podpredsedníčka rady

za zástupcov zamestnávateľov
Roman K A R L U B Í K
podpredseda rady